

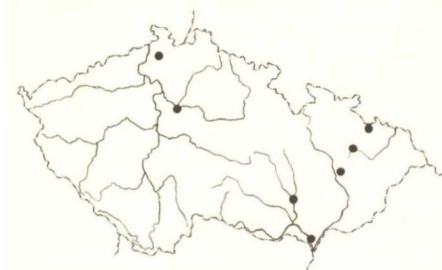
Nálezy vážky hnědoskvrnné v České republice

Lubomír Hanel

Vážka hnědoskvrnná (*Orthetrum brunneum*) patří k poměrně snadno určitelným druhům, zejména máme-li to štěstí a spatříme samečka. Ten je zbarven svítivě sametově modře, a to jak na zadečku, tak na hrudi. Odlišuje se tím od všech našich vážek. Samička je méně nápadná, vyznačuje se světle žlutohnědou barvou bez výrazné kresby. Název této vážky je odvozen od hnědě zbarvené plamky (nápadného políčka

na předním okraji křídel). Délka zadečku se pohybuje mezi 29–31 mm.

Druh má těžiště výskytu v jižní Evropě, do severnějších oblastí proniká jen ojedinelé. Objevuje se v severní Africe a na východ zasahuje areál jeho rozšíření přes Střední východ až do Mongolska. Vážka hnědoskvrnná létá od června do první poloviny srpna. Vyhledává stojaté a pomalu tekoucí vody, byla zastížena i u zatopených pískoven. Je

Dosud známé lokality výskytu vážky hnědoskvrnné v České republice

to druh nížinných oblastí, nevystupuje nad 800 m n. m.

V Německu a Švýcarsku patří mezi silně ohrožené, resp. ohrožené druhy vážek, na Slovensku je řazena mezi ohrožené druhy. Na Moravě shrnul nálezy Teyrovský (1977): Brno–Černovice (číslo mapovacího kvadrátu 6865), Budišov (6271), Kokory (6570) a Kylešovice (6073). První nález v Čechách zaznamenal Benda (1996), a to v přírodní rezervaci Stará Oleška na území CHKO Labské pískovce (5252). Vážku pouze pozoroval, ale vzhledem k tomu, že šlo o samečka, lze považovat tuto zprávu za věrohodnou.

Další nález jediného samce vážky hnědoskvrnné jsem zaznamenal u Přerova nad Labem (okres Praha–východ; 5854). Zastihl jsem ho v odpoledních hodinách 12. 6. 1997 na prašné cestě mezi bramborovými poli severozápadně od obce. Počasí bylo slunečné, ale dusné před bouřkou. Pozorovaný samec poletoval podél cesty a usedával buď přímo na ni, či na zavlažovací po-

Jméno vážky hnědoskvrnné (Orthetrum brunneum) je odvozeno od výrazných hnědých skvrn na plamkách křídel

Samec vážky hnědoskvrnné se odlišuje od všech našich druhů vážek výrazně modrým zbarvením svrchní i spodní strany těla. Snímky L. Hanela

trubí. Pozoroval jsem ho také, jak opakovaně vlétl do gejzíru rozprašované vody. Ulovený jedinec je prvním dokladovým exemplářem tohoto druhu vážky z území Čech. Další nález jsem zaznamenal rovněž v odpoledních hodinách, a to 4. 7. 1997 v Biocentru Poštorná ZO ČSOP Břeclav (7267), kde jsem na jednom z pokusných rybníčků našel dalšího samce. Seděl na holém břehu nedaleko vodní hladiny. Tohoto samce jsem pouze vyfotografoval.

Předpokládám, že všechny dosavadní nálezy vážky hnědoskvrnné na území České republiky zahrnují z jihu zalétnuvší jedince. Rozmnožování tohoto druhu u nás totiž dosud potvrzeno nebylo. Červený seznam vážek pro ČR se teprve připravuje, nicméně je zřejmé, že vážka hnědoskvrnná bude bezesporu patřit k našim nejvzácnějším druhům.